

Beslut om ny skötselplan för naturreservatet Höö i Älmhults kommun

Beslut

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen beslutar att föreskrifterna C8 och C9 ska ha följande lydelse:

C8: tälta utanför anvisad tältplats eller att uppställa husvagn, husbil eller motsvarande utan markägarens medgivande.

C9: elda utanför anvisad eldningsplats.

Skälen för beslutet

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden; naturtyperna slätterängar i låglandet (6510), silikatgräsmarker (6270), nordlig ädellövskog (9020), näringsrik bokskog (9130) samt friluftsliv. Beslutet om ny skötselplan för området bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatet har osedvanligt stora biologiska värden. Mångfalden av naturmiljöer med ett rikt odlingslandskap, ädellövskogar, strandskogar med inslag av triviallöv, tall och gran, ostörda öar och näs samt ett skärgårdsliknande vattenområde ligger till grund för den stora mångfalden av arter. Över 150 arter är rödlistade varav drygt 50 är hotade (se skötselplanen). Fågellivet är rikt med ett flertal rödlistade arter.

Den senaste skötselplanen för naturreservatet är från 1994. Under de nästan 30 år som förflutit sedan dess har stora förändringar skett på huvudön, framför allt i trädskiktet, där stormar, insektsangrepp, sjukdomar och naturvårdande skötsel påverkat området. Gran, alm och ask har i stor utsträckning förvunnit från området. Systemet med uppbundna betesdjur under vintern har förändrats till utevistelse under hela året, vilket möjliggör förlängd betessäsong och bete över större ytor. På vissa av slätterängarna har negativ näringspåverkan från omgivande åkermarker observerats vid uppföljande studier av floran.

Eftersom alm och ask med stora naturvärden dömt av sjukdomar behövs skötselåtgärder för att gynna till exempel lönn, som kan fungera som ett substitut för många arter som också lever på alm och ask, samt åtgärder för att snabbare skapa naturvärden på träd som saknar sådana (så kallad veteranisering). För att skapa en ljusare och luckigare skogsmiljö där kärlväxter, svampar, insekter och ljuskrävande träd gynnas behöver betet utökas i skogsmarken. På slätterängar behöver negativ näringspåverkan från omgivande åkermarker upphöra genom att skötseln förändras på utpekade åkerytor. För att gynna ängssvampar behöver större sammanhängande ytor utan träd med konkurrerande mykorrhizasvampar formas genom skötselåtgärder. Eftersom vilda bin minskat mycket i landskapet i stort behövs särskilda åtgärder för sådana i områden där goda förutsättningar finns för att upprätthålla livskraftiga populationer, vilket är fallet på Höö.

Eftersom området med tiden fått allt fler besökare, vilket dessutom kan antas öka ytterligare eftersom reservatet står i begreppet att anknytas till en längre vandringsled, behöver ytterligare åtgärder för friluftslivet vidtas. För att kontrollera eldning och tältning av besökare i området behöver en eller flera tältplatser och eldningsplatser där det är tillåtet för besökare att tälta och göra upp eld anläggas och anvisas. Allt detta möjliggörs i och med att föreskrifterna C8 och C9 ändras och beslut om ny skötselplan för området fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i skötselplanen.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Naturreseptatet bildades den 30 juni 1969 genom beslut av Länsstyrelsen. Naturreseptatet fick en ny skötselplan 1979. Den 30 september 1994 ändrades föreskrifterna och området fick ånyo en ny skötselplan. Den 26 januari 2000 ändrades föreskrifterna för reservatet.

Förslaget till beslut om ny skötselplan skickades den 2 mars 2023 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar med flera har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till ny skötselplan.

Älmhults kommun är positiv till att skötselplanen revideras för att stärka den biologiska mångfalden och för att möta de förändringar som har skett sedan den förra skötselplan antogs.

E.ON Energidistribution AB lämnar uppgifter om elanläggningar i området. Bolaget framför att skötselplanen inte får utgöra hinder för ändring eller underhåll av anläggningarna enligt gällande föreskrifter och standarder.

Birger och Magnus Hörberg, fastighetsägare i reservatet, har under ärendets handläggning lämnat uppgifter om området och framfört synpunkter på beslut och skötselplan som inarbetats i remissversionen. Under remissrundan har Hörbergs slutligen framfört att får ska kunna beta i reservatet samt att Jordbruksverkets arealuppgifter om slätterängarnas storlek inte överensstämmer med ytorna i skötselplanen.

Thomas Hörberg, andelsägare i vägsamfälligheten i reservatet och ägare till Höö 1:3 ("Torpet") på södra delen av Höö framför att balansen mellan bevarande av natur- och kulturmiljövärden i skötselplanen inte är tillfredsställande. Skötselplanens prioritering mellan olika vegetationstyper och synen på djurhållning torde knappast gynna det som en gång ansågs utgöra "ett av länets bäst bevarade odlingslandskap". Hörberg menar att tidigare insatser i området inte utvärderats och att det borde göras innan en ny plan tas fram och att skötselplanen därför inte kan antas i nuvarande skick.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Utifrån de synpunkter som framförts på beslut och skötselplan har ändringar och tillägg gjorts, i den mån de bedömts vara praktiskt genomförbara, rimliga i proportion till kostnaderna och förenliga med reservatets syfte.

Skötselplanen hindrar inte normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet. Nyanläggning av mark- eller luftledning ska prövas enligt gällande lagstiftning i miljöbalken.

En utvärdering av tillstånd och status för naturtyper och arter inom området har genomförts i samband med revideringen av skötselplanen. Sammantaget har över 12 000 artfynd fördelade inom de olika naturtyperna i området genomgått och utvärderats. 2014 genomfördes och publicerades en större studie av vegetationsförändringar i slätterängarna i området. De tre tidigare skötselplanerna för området har genomgått och tidigare genomförda åtgärder har beskrivits i den nya skötselplanen. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det finns ett gott underlag för de åtgärdsförslag som den nya skötselplanen innehåller och att de åtgärder som föreslås kommer att bidra till att stärka såväl natur- som kulturmiljövärden inom området.

Genom lägre intensitet i betesdrift och åkerbruk i anslutning till de mest artrika ängs- och betesmarkerna kan naturvärden gynnas samtidigt som förhållandena vid tiden omkring 1850 snarare än under 1900-talet efterliknas i högre grad. Skötselplanen innehåller heller inga förslag om att nuvarande areal ängsmark i naturreservatet ska minska eller få ändrad markanvändning. Genom betesdrift på större ytor efterliknas på samma sätt förhållandena under 1800-talet eller tidigare, vilket bidrar till större värden såväl för natur- som kulturmiljöer. Sammantaget har Länsstyrelsen sammanställt och tagit hänsyn till en stor mängd information om de tidigare förhållandena i området och utifrån detta föreslagit åtgärder i skötselplanen i syfte att stärka naturvärden och att synliggöra markanvändningen längre tillbaks i tiden än vad som var fallet med den tidigare skötselplanen.

Bete med får istället för nöt eller häst kan, vid olämpligt betestryck, innebära negativa effekter på floran. Länsstyrelsen har därför bedömt och i skötselplanen angivit att det är lämpligt att betet i området i huvudsak bedrivs med nöt och häst. Om andra djurslag än dessa hålls inom området ska antalet djur och storleken på deras fällor anpassas för att bäst gynna naturvärden.

Länsstyrelsens bedömning

Efter snart 30 år med samma skötselplan har förändringar skett i reservatets naturmiljöer, samtidigt som ny kunskap tillkommit om naturvårdande skötsel. Förändringarna har dels skett genom att planerade åtgärder i den tidigare skötselplanen genomförts, dels genom naturliga processer. För att uppfylla syftet med området har Länsstyrelsen bedömt att naturreservatet behöver en ny skötselplan, utifrån de skäl som anges ovan.

Beslutet om ny skötselplan för naturreservatet (bilaga 2) innebär bättre förutsättningar att bedriva naturvårdande skötsel och därmed att bevara och utveckla områdets naturvärden. Förutsättningarna att bedriva och reglera friluftsliv i området förbättras genom ändringen av föreskrifterna. Det innebär att reservatet bibehåller ett minst lika starkt skydd för biologisk mångfald, natur- och kulturmiljö samt friluftshintressen.

Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med bifogad skötselplan.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FO).

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett naturreservat och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av Länsstyrelsen enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § förordningen om områdesskydd, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Länsstyrelsen ska enligt 3 § FO fastställa en skötselplan för reservatet. Planen anger de långsiktiga målen för skötseln av området och föreskriver vilka åtgärder som ska vidtas för att nå dessa mål.

Uppgifter om naturreservatet

Tabell 1. Administrativa data.

Naturreservatets namn	Höö
NVR-id	2002365
Län	Kronoberg
Kommun	Älmhult
Natura 2000-område	SE0320014 Centrala Möckeln
Socken	Stenbrohult
Lägesbeskrivning	12 km norr om centrala Älmhult
Centrumkoordinater	X: 449624, Y: 6279687
Naturgeografisk region	SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	O, Odlingslandskap med ängar och betesmarker
IUCN-kategori	V, Skyddat landskap/havsområde
Fastigheter och ägarkategori	Höö 1:1 Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Höö GA:1 Väg Höö GA:2 Väg Höö GA:3 Väg Avtalsservitut 04/20778 Kraftledning
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal: 365,3 hektar, varav 109,9 hektar land och 255,4 hektar vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Beskrivning av området

Naturreservatet består av huvudön Höö med broförbindelse till fastlandet samt ett vattenområde och många mindre omkringliggande öar i sjön Möckeln. Området utgörs i sin helhet av en ensamgård med gårdsbebyggelsen samlad centralt i ett höjdläge. Gården omges av ängar, åkrar, betesmarker och betad skog på ett sätt som speglar markanvändningen i mitten av 1800-talet.

Genom området löper ett grönstensstråk av hyperitdiabas som har stor påverkan på såväl topografi som flora på huvudön. Åkrar och ängar är

koncentrerade till diabasgången medan övriga delar av ön utgörs av betade marker.

Området tillhör länets mest artrika naturmiljöer. Över 150 arter är rödlistade varav drygt 50 är hotade. Särskilt stora naturvärden är knutna till floran, insektslivet och ängssvamparna i slätterängarna. Många grova lövträd med sällsynt lavflora och ett artrikt insektsliv finns också. Fågellivet är rikt, såväl på land som i vatten.

Höö har årligen många besökare och det finns en parkeringsplats för allmänheten med information, sittmöbler och toalett. Från parkeringsplatsen utgår två olika strövstigar som går i slingor genom landskapet på ön.

Kungörelse

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Malin Almqvist, avdelningschef Maria Levin, enhetschef Maria Unell, naturvårdsförvaltare Emil Persson, kulturmiljöhandläggare Birgitta Warodell och länsjurist Saramaria Johansson medverkat.

Bilagor

1. Beslut om ändring av föreskrifter och skötselplan för naturreservatet Höö den 30 september 1994 med ärendenummer 231-3754-1993
2. Skötselplan
3. Sakägareförteckning och sändlista
4. Överklagandehänvisning